

Avaleht>Kohtuasja algatamine>ELi ja liikmesriikide õigussüsteemid>Liikmesriikide üldkohtud

Liikmesriikide üldkohtud

Hispaania

Vastavalt Hispaania 1978. aasta põhiseaduse artiklile 117 on kohtute korralduse ja toimimise aluseks kohtusüsteemi ühtsus. Sellest põhimõttest tulenevalt eksisteerib ainult üks üldkohtutest koosnev kohtusüsteem. Eri kohtute vahel on töö jaotatud vastavalt pädevusele, mille aluseks on kohtuasja sisu, hagihind, isik, funktsioon või piirkond, kuna erinevate pädevustega eri kohtute olemasolu ei ole kohtusüsteemi ühtsuse põhimõttega vastuolus.

Hispaania 1978. aasta põhiseaduses on sätestatud, et Hispaania on demokraatlik sotsiaalne õigusriik, kes peab oma õiguskorra ülimateks väärtusteks vabadust, õiglust, võrdsust ja poliitilist pluralismi. Põhiseaduse VI peatükk on pühendatud kohtuvõimule ja selle artiklis 117 on sätestatud, et kohtute korralduse ja toimimise aluseks on kohtusüsteemi ühtsuse põhimõte (*unidad jurisdiccional*).

Need põhimõtted on Hispaania kohtute töökorralduse alus, mille tulemusel on olemas ühtne kohtunikond, millesse kuuluvad kohtunikud moodustavad kohtusüsteemi ja on sõltumatud, neid ei saa ametiaja jooksul ametist kõrvaldada, nad on vastutustundlikud ning alluvad üksnes põhiseadusele ja õigusriigi põhimõtetele.

Kohtuvõimu teostamise ainuõigus kohtuotsuste vastuvõtmise ja nende täitmise kaudu on seaduse ja rahvusvaheliste lepingutega määratud kohtutel.

Üldkohtud – sissejuhatus

Kohtusüsteem koosneb hulgast kohtutest, kelle vahel on töö jaotatud vastavalt seadusega kehtestatud erinevatele kohtualluvuse määramise kriteeriumidele – kohtuasja sisu, hagihind, isik, funktsioon või piirkond –, kuna erinevate pädevustega eri kohtute olemasolu ei ole kohtusüsteemi ühtsuse põhimõttega vastuolus. Kohtud teostavad oma kohtuvõimu eranditult juhtudel, kui see kohustus on neile seadusega pandud.

Kohtute moodustamine, toimimine ja juhtimine on reguleeritud kohtute seadusega, mille kehtestamine on ette nähtud 1978. aasta põhiseaduse artikliga 122.

Tuleb eristada kolme põhiaspekti:

territoriaalne aspekt;

kohtute jagunemine ühe või mitme kohtunikuga kohtuteks;

kohtute pädevus.

Territoriaalne aspekt

Kooskõlas 1. juuli 1985. aasta kohtute seaduse 6/1985 seletuskirjaga on riik kohtusüsteemi eesmärkidel jagatud **territoriaalselt** kohalikeks omavalitsusteks (municipios), ringkondadeks (partidos), provintsideks ja autonoomseteks piirkondadeks.

Kohtuvõimu teostavad järgmised kohtud: rahukohtunikud (*Juzgados de Paz*), esimese astme ja eeluurimiskohtud (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), kaubanduskohtud (*Juzgados de lo Mercantil*), naistevastase vägivalda asjade kohtud (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), kriminaalkohtud (*Juzgados de lo Penal*), halduskohtud (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), töökohtud (*Juzgados de lo Social*), alaealiste asjade kohtud (*Juzgados de Menores*), karistus- ja vangistusjärelvalve kohtud (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), provintsikohtud (*Audiencias Provinciales*), autonoomse piirkonna kõrgeimad kohtud (*Tribunales Superiores de Justicia*), üleriigiline kohus (*Audiencia Nacional*) ja Hispaania kõrgeim kohus (*Tribunal Supremo*). Üleriigilise kohtu, Hispaania kõrgeima kohtu, üleriigiliste eeluurimiskohtute (*Juzgados Centrales de Instrucción*) ja üleriigiliste halduskohtute (*Juzgados Centrales de lo Contenciosoadministrativo*) pädevus on üleriigiline.

Kohtute jagunemine ühe või mitme kohtunikuga kohtuteks

Üks kohtunik mõistab õigust kõikides kohtutes, välja arvatud Hispaania kõrgeim kohus, üleriigiline kohus, autonoomsete piirkondade kõrgeimad kohtud ja provintsiikohtud.

Hispaania kõrgeim kohus, mis asub Madridis, on kõrgeim kohtuorgan kõigis õigussüsteemi osades, kui põhiseaduslikke tagatisi käsitlevatest sätetest ei tulene teisiti. See koosneb esimehest, kolleegiumide esimeestest (*presidentes de sala*) ja kohtunikest (*magistrados*), kes on seadusega määratud igale kolleegiumile ja osakonnale.

Hispaania kõrgeim kohus koosneb järgmistest kolleegiumidest:

esimene: tsiviilasjad;

teine: kriminaalasjad;

kolmas: haldusmenetlused;

neljas: tööasjad;

viies: sõjaväega seotud asjad – selle kolleegiumi toimimist reguleerib erioigusakt ja täiendaval alusel kohtute seadus ning Hispaania kõrgeima kohtu teiste kolleegiumide ühised eeskirjad.

Madridis asuv **üleriigiline kohus** on üleriigilise pädevusega. See koosneb esimehest, kolleegiumide esimeestest ja kohtunikest, kes on seadusega määratud igale kolleegiumile ja osakonnale (apellatsioonkaebused, kriminaalasjad, haldusmenetlused ja tööõiguse küsimused).

Igas autonoomses piirkonnas on üks **kõrgeim kohus**, mis on selle piirkonna territooriumi kõige kõrgem kohus, ilma et see piiraks Hispaania kõrgeima kohtu pädevust. Kõrgeim kohus kannab kõnealuse autonoomse piirkonna nime ja tema jurisdiktsioon hõlmab selle piirkonna territooriumi.

Kohus koosneb kolmest kolleegiumist, kes tegelevad tsiviil- ja kriminaalasjade, haldusmenetluste ja tööõiguse küsimustega.

Kohtu koosseisu kuulub esimees, kellest saab ka tsiviil- ja kriminaalasjade kolleegiumi esimees, samuti kolleegiumide esimehed ja kohtunikud, kes on seadusega määratud igale kolleegiumile ja vajaduse korral osakondadele, mis võidakse nende sees luua.

Provintsikohus asub provintsi pealinnas, millelt ta saab oma nime ja tema pädevus hõlmab reeglina kogu provintsi. Provintsikohtu koosseisu kuulub üks esimees ja vähemalt kaks või rohkem kohtunikku. Provintsikohus võib koosneda ka kahest või enamast sama koosseisuga osakonnast, sel juhul juhatab ühte nendest kohtu esimees.

Nad arutavad tsiviil- ja kriminaalasju.

Kohtukantselai (*Oficina Judicial*)

Kohtute seaduses esitatud määratluse kohaselt on kohtukantselai (*Oficina Judicial*) haldusorganisatsioon, kes abistab kohtunikke ja kohtuid nende igapäevases töös.

Kantslei loodi selleks, et parandada kohtuorganite tõhusust ja tulemuslikkust ning kohtumenetluste läbipaistvust, lihtsustada kohtuasjade lahendamist ning soodustada koostööd ja koordineerimist kohtukantsleisesse kuuluvate erinevate talituste ja üksuste vahel. Seega on ameti tegevuse laiem eesmärk tagada sellise kvaliteetse ja kättesaadava avaliku teenuse osutamine, mis vastaks põhiseaduslikele väärtustele ja lähtuks inimeste tegelikest vajadustest. See on uus organisatsioonimudel, millega võetakse kasutusele tänapäevased juhtimisvõtted, mis põhinevad eri haldusüksuste kombineerimisel: kohtumenetluses otsest abi pakkuvad üksused, mis on sarnased kohtumajadega (*Juzgados*), mis abistavad kohtunikke nende ametiülesannete täitmisel, ning ühised menetlustalitused, mille tööd juhivad kohtusekretärid (*Letrados de la Administración de Justicia*), kes täidavad kõiki tööülesandeid ja teevad kõiki otsuseid, mis ei ole otseselt seotud õigusemõistmisega, nagu dokumentide vastuvõtmine, kohtukutsete esitamine, kohtuotsuste täitmise tagamine, kohtuvälised menetlused, taotluste vastuvõetavuse hindamine, poolte teavitamine, menetlusega seotud probleemide lahendamine jne.

Ühiseid menetlustalitusi on kolme liiki:

ühine üldtalitus;

ühine kohtuasjade haldamise talitus;

ühine kohtuotsuste täitmise tagamise talitus.

Kohtute pädevus

Lisaks territoriaalsele aspektile võivad kohtutesse jõuda erisugused teemad või küsimused ja nendega tegelevad **nelja liiki kohtud**:

tsiviilkohtud tegelevad lisaks nende pädevusse kuuluvatele asjadele vaidlustega, mis ei ole sõnaselgelt määratud mõnele teisele kohtule. Seetõttu võib neid nimetada üldkohtuteks.

Kriminaalkohtud: kriminaalasju ja menetlusi tuleb käsitleda kriminaalsüsteemis, välja arvatud neid, mis alluvad sõjaväekohtutele. Hispaania õigusele on iseloomulik, et kriminaalkuriteost tulenevat tsiviilhagi võib arutada koos kriminaalasjaga. Sellisel juhul otsustab kriminaalkohus süüteo või õigusrikkumisega tekitatud kahju nõuetekohase hüvitamise.

Haldusvaidlusi lahendavad kohtud: põhiseaduses on märgitud, et kohtud kontrollivad reguleerimispädevust ja haldusmeetmete seaduslikkust, samuti nende meetmete vastavust taotletavatele eesmärkidele. Halduskohtud tegelevad riigiasutuste toimingute õiguspärasuse kontrollimisega, kaasa arvatud nende vastu esitatud rahalised nõuded. Selle põhjuseks on asjaolu, et seadusega kehtestatud tingimustel on üksikisikutel õigus saada hüvitist mis tahes kahju eest, mis võib neil tekkida seoses nende vara ja õigustega (v.a vääramatu jõu juhtumid), kui kahju on tingitud avalike teenuste toimimisest.

Töökohtud tegelevad sotsiaalsootsialõiguse valdkonna nõuetega nii individuaalsetes kui ka kollektiivsetes vaidlustes, samuti sotsiaalkindlustusnõuete või riigi vastu esitatud nõuetega, kui riik kannab vastutust tööseaduste alusel.

Lisaks nimetatud neljale kohtuliigile tegutsevad Hispaanias **sõjaväekohtud**.

Sõjaväekohtud moodustavad erandi kohtusüsteemi ühtsuse põhimõttest.

Põhiseaduses on sätestatud kohtute tegevuse aluseks olevad põhimõtted ja nähtud ette riigi kohtusüsteemi ühtsus. Riigi kohtusüsteemi kuuluvate sõjaväekohtute töökorraldus ja tegevus põhinevad kohtuvõimu ühtsuse põhimõttel. Nad mõistavad õigust rangelt sõjalises valdkonnas ja vajaduse korral piiramiseseisukorra väljakuulutamise seotud küsimustes vastavalt põhiseadusele ning kriminaal- ja menetlusõiguse ja sõjaväedistsipliini valdkonnas kehtestatud normidele.

Rahu ajal piirdub sõjaväekohtute pädevus ainult militaarvaldkonnaga ja seal arutatakse kohtuasju seoses sõjaväe kriminaalkoodeksis sätestatud süütegudega ning kõigi väljaspool Hispaaniat teenivate sõjaväelaste poolt toime pandud süütegudega. Sõja ajaks näeb sõjaväekohtute pädevuse ja korralduse seadus nr 4/1987 selles osas ette muudatuse võimaluse, kuid otsuse peab tegema parlament (*Cortes Generales*) või vajaliku volituse olemasolu korral valitsus.

Tsiviilsüsteemis on sõjaväekohtutel õigus võtta esialgseid kaitsemeetmeid sõja ajal lahingus või merel hukkunud relvajõudude liikmete pärandi suhtes, seda nii testamendiga kui ka seadusjärgse pärimise puhul; need meetmed piirduvad abi osutamisega surnu matmisel ning tema vara nimekirja koostamise ja ajutise tagamisega, kusjuures sõjaväekohus teavitab sellest alati pädevat tsiviilkohtuasutust.

Sõjaväekohtu koosseisu kuuluvad elukutselised sõjaväelased, relvajõudude liikmed ja kaitseministeeriumi esindajad

Sõjaväekohtute süsteem koosneb järgmisest: piirkondlikud sõjaväekohtud (*Juzgados Togados Territoriales*), sõjaväe keskkohud (*Juzgados Centrales*), kõrgemad piirkondlikud sõjaväekohtud (*Tribunales Militares Territoriales*) ja sõjaväe keskkohus (*Tribunal Militar Central*). Sõjaväekohtud alluvad Hispaania kõrgeima kohtu 5. kolleegiumile.

Sõjaväe keskkohus asub Madridis ja on üleriigilise pädevusega ning kujutab endast kesket kohtu 15. juuli 1987. aasta sõjaväekohtute pädevust ja korraldust käsitlevas seaduses 4/1987 ette nähtud küsimuste lahendamiseks.

Piirkondlikud sõjaväekohtud vastutavad uurimise eest sõjaväelise kriminaalmenetluse raames nende pädevusse kuuluvates asjades, samas kui nende asjade arutamisega tegelevad vastavad kõrgemad piirkondlikud sõjaväekohtud. Piirkondlike sõjaväekohtute ülesannete hulka kuulub ka järelevalve kriminaalkaristuste täideviimise üle sõjaväelistes kinnipidamisasutustes ja sealsete vangide puhul.

Hispaania kõrgeimasse kohtusse sellise sõjaväeasjade kolleegiumi loomine, mille menetlused ja liikmete staatus alluvad teiste kolleegiumidega samadele normidele, tähendab, et kohtusüsteemi tipus ühinevad riikliku kohtuvõimu mõlemad harud.

Nimetatud kolleegium koosneb nii üldkohtute kui ka sõjaväekohtute koosseisu kuuluvatest kohtunikest, tagades nii kõrgeima kohtumõistmise tasakaalustatuse, ning tegeleb tavaliselt kassatsioonkaebuste ja teistmisasjadega, samuti võivad tema pädevusse kuuluda teatavad kõrgete sõjaväelastega seotud kohtuasjad.

Hispaanias ei ole erakorralisi kohtuid, kuid kohtusüsteemi raames on loodud **erikohtuid, kes tegelevad teatavate kohtuasjadega, nagu naistevastase vägivalgaga tegelevad kohtud, vangide heaolu- ja järelevalveküsimustega tegelevad kohtud ja alaealiste asjade kohtud. Need on üldkohtud, aga nad on spetsialiseerunud ühele valdkonnale. Lisateavet leiata Hispaania erikohtute teema all.**

Järgnevalt on kirjeldatud Hispaania nelja kohtuvaldkonda ja eri kohtute pädevust nendes valdkondades.

Tsiviilkohtud

Tsiviilasju arutavad Hispaania kõrgeima kohtu I kolleegium (*Sala I del Tribunal Supremo*), kõrgema astme kohtute tsiviil- ja kriminaalkolleegiumid (*la Sala de lo Civil y Penal del Tribunal Superior de Justicia*), provintsiikohtute tsiviilosakonnad (*Secciones Civiles de las Audiencias Provinciales*), esimese astme kohtud (*Juzgados de Primera Instancia*), rahukohtud ning teatavad erikohtud (perekonnakohtud (*Juzgados de Familia*), kaubanduskohtud, ühenduse kaubamärgi kohtud (*Juzgados de Marca Comunitaria*), naistevastase vägivalga asjade kohtud).

Kaubanduskohtutest, ühenduse kaubamärgi kohtutest ja naistevastase vägivalga asjade kohtutest on üksikasjalikult juttu Hispaania erikohtute teema all.

Kriminaalkohtud

Kriminaalasju arutavad Hispaania kõrgeima kohtu II kolleegium (*Sala 2ª del Tribunal Supremo*), üleriigilise kohtu kriminaalasjade kolleegium (*Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*), kõrgemate kohtute tsiviil- ja kriminaalkolleegiumid (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), provintsiikohtute kriminaalkojad (*Secciones Penales de las Audiencias Provinciales*), kriminaalkohtud, kohalikud kriminaalkohtud (*Juzgados de Instrucción*), alaealiste asjade kohtud, vangide heaolu- ja järelevalveküsimustega tegelevad kohtud, naistevastase vägivalga asjadega tegelevad kohtud ja rahukohtud.

Alaealiste asjade kohtutest, vangide heaolu- ja järelevalveküsimustega tegelevatest kohtutest ja naistevastase vägivalda asjadega tegelevatest kohtutest on üksikasjalikult juttu Hispaania erikohtute teema all.

Halduskohtud

Halduskohtu süsteemis pädevad kohtud on Hispaania kõrgeima kohtu III kolleegium (*Sala 3ª del Tribunal Supremo*), üleriigilise kohtu haldusasjade kolleegium (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de la Audiencia Nacional*), kõrgeimate kohtute haldusasjade kolleegium (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de los Tribunales Superiores de Justicia*), keskhalduskohtud ja halduskohtud.

Sotsiaal- ja töökohtud

Sotsiaal- ja tööõigusega tegelevad Hispaania kõrgeima kohtu IV kolleegium (*Sala 4ª del Tribunal Supremo*), üleriigilise kohtu tööõiguse kolleegium (*Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), kõrgema astme kohtute tööõiguse kolleegium (*Sala de lo Social de los Tribunales Superiores de Justicia*) ja töökohtud. Kõigi eespool nimetatud kohtute pädevus on sätestatud [kohtute seaduses](#).

Seotud lingid

[Kohtute üldnõukogu \(Consejo General del Poder Judicial\)](#)

Kohtute seadus

Viimati uuendatud: 29/06/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.